İLÂHÎ DİNLERİN RUHBİRLİĞİ (1)

Allah'ın gönderdiği dinlerin özü birdir. Tevrât, İncîl ve Kur'ân. Bunların üçü de birbirini destekleyen vahiylerdir. Yahûdî lik, Hıristiyan lık ve Müslüman lık, özde bir oldukları için Kur'an, kendinden önceki Kitaptan saygı ile söz eder ve Kitâb sahiplerini, Kitâblarının hükümlerini gereğince uygulamağa çağırır. Kitaplarını gereğince uygulamayıp sadece işlerine gelen bazı kısımlarını uygulayan, işlerini gelmeyen kısımlarını unutan, terk eden Kitap ehli ni, nankör, zâlim ve fâsık olarak nitelendirirken; Müslüman larla birlikte Kitaplarını güzelce uygulayan Yahûdî lerin, Sâbiî-lerin ve Hıristiyan ların da korku ve üzüntü çekmeyeceklerini, Cennete gireceklerini vurgular: Bkz. Mâide: 65-69. âyetler

Arabistan'da çıkan üç Tevhîd dinin özde birliğini vurgulamak üzere Kitap ehlinin kesip pişirdiklerinin Müslüman lara, Müslüman ların yiyeceklerinin de öteki Kitap ehli ne helâl olduğu; Müslüman ların, Kitap ehli kadınlarıyla evlenebilecekleri bildirilmiştir (Mâide: 5).

Üç İlâhî dinin kaynağı birdir. Peygamberler aynı Tanrı'nın elçileridir. Allah her millete tevhîdi duyurmak için kendi dillerini konuşan elçiler göndermiştir. Kur'ân üç dinin ma'bedlerinin, Allah'ın anıldığı yerler olduğunu ve inananlar tarafından bunların savunulup korunduğunu belirtir:

Eğer Allâh'ın bazı insanları diğer bazılarıyla savunması olmasaydı, içlerinde Allâh'ın ismi çok anılan manastırlar, kiliseler, havralar ve mescidler yıkılırdı. Allâh, kendi(dini)ne yardım edene elbette yardım eder. Kuşkusuz Allah, kuvvetlidir, galibdir…(Hac: 40)

Savma'a'nın çoğulu olan *savâmi'* Yahudi papazlarının tenha yerlerde edindikleri ma'bedlerdir ki bunlara manastır da denir. *Bî'a*'nın çoğulu olan *biya'* da genel olarak Hıristiyan kiliselerine denir. İbranca *salûta* 'nın çoğulu olan *salâvât* da yahudî ma'bedleridir. *Mescid'in* çoğulu olan *mesâcid* ise müslümanların mabedleridir. Başka bir tefsîre göre *savâmi '* Hıristiyanların, *biya'* Yahudilerin, *salâvât* sâbiîlerin, *mesâcid* de müslümanların ma'bedidir.

Bu âyetler, bütün İlâhî dinlerin birliğini ve Allah'ın, bütün inananlara yardımcı olduğunu ve her millete bir ibadet koyduğunu bildiren âyetle ilgilidir. Çünkü Hac: 34'ncü âyette Allah'ın, her millete bir kurban ibâdeti koyduğu belirtilmiştir. Bu âyette de tevhid mabedlerini kimi kullarıyla savunmasaydı Allah'ın adının anıldığı savma'aların, biya'ın, salûta'ların ve mescidlerin yıkılmış olacağı; fakat Allah'ın buna müsâade etmediği, insanları birbiriyle savunduğu, kendisine yardım edene yardım edeceği, O'nun çok güçlü ve daima galip olduğu bildirilmektedir.

(devamı yarın..)